

Національна академія наук України

Інститут енергетичних машин і систем ім. А. М. Підгорного

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора

2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Основи інтелектуальної власності

(назва навчальної дисципліни)

підготовки докторів філософії

зі спеціальності 113 Прикладна математика

2024 / 2025 навчальний рік

Робочу програму навчальної дисципліни «Основи інтелектуальної власності» складено відповідно до освітньо-наукової програми «Математичне моделювання та оптимізація теплових, механічних процесів і складних геометричних структур» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 113 Прикладна математика.

Розробники: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
Авраменко А.М., д.т.н., с.д., провідний наук. співробітник відділу термогазодинаміки енергетичних машин

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою інституту 23 квітня 2025 року, протокол № 4.

Програму схвалено на розширеному засіданні відділу нелінійної механіки та математичного моделювання.

Протокол № 1 від 21.04.2025 р.

Завідувач відділу

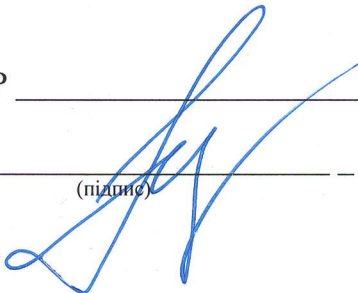

(підпис)

Аврамов К. В.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-технічною проблемною радою «Математичне моделювання. Механіка деформованого твердого тіла. Динаміка і міцність машин»

Протокол № 7 від 22.04.2025 р.

Заступник голови НТПР

(підпис)

Максименко-Шейко К. В.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань в галузі захисту прав інтелектуальної власності та оволодіння навичками пошуку, аналізу, створення та оцінки об'єктів права інтелектуальної власності.

Перелік компетентностей та програмних результатів навчання, що забезпечує дисципліна

Компетентності

ЗК1 Здатність спілкуватися другою (іноземною) мовою

ЗК2 Здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою

ЗК6 Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.

ЗК7 Здатність працювати автономно.

ЗК10 Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК13 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ФК9 Здатність до пошуку і критичного аналізу наукової інформації за тематикою наукових досліджень.

ФК10 Здатність представляти результати своєї роботи у вигляді науково-технічної документації і публікацій.

Програмні результати навчання

ПРН11 Демонструвати навички спілкування з колегами, уміння публічно подати результати наукового дослідження

ПРН12 Вміти розробляти науково-технічну документацію, оформлювати результати досліджень у вигляді публікацій.

Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова (Нормативна)	
Кількість кредитів - 2	
Рік підготовки	2-й
Семестр	3-й
Загальна кількість годин	60
Лекції	24 год.
Практичні заняття	6
Індивідуальні заняття	-
Самостійна робота	30 год.
Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Зв'язок з іншими освітніми компонентами

Освітні компоненти, що передують вивченню:

ОК1 Філософські засади науки

ОК2 Іноземна мова професійного спрямування

Освітні компоненти, які розвивають результати навчання за цією дисципліною: немає

3. Заплановані результати навчання

Після вивчення курсу аспіранти повинні:

Знати: методичку пошуку, аналізу, створення та оцінки об'єктів права інтелектуальної власності; сучасні підходи до комерціалізації створених об'єктів права інтелектуальної власності.

Вміти: проводити патентний пошук, скласти текст заявки на винахід / корисну модель, готувати пакет документів по заявці державною мовою, здійснювати листування з експертами по матеріалах заявки державною мовою.

Розуміти: особливості реалізації права інтелектуальної власності в Україні.

4. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності людини

Тема 1. Інтелектуальна власність як право

Поняття права інтелектуальної власності.

Тема 2. Мета інтелектуальної власності

Вплив на рівень розробок та науково-технічний прогрес.

Розділ 2. Система інтелектуальної власності

Тема 1. Об'єкти права інтелектуальної власності

Загальні питання та визначення.

Тема 2. Об'єкти промислової власності

Винаходи, корисні моделі, промислові зразки.

Тема 3. Об'єкти авторського та суміжного з ним права

Твори, аудіо та відеозаписи.

Розділ 3. Суб'єкти інтелектуальної власності

Тема 1. Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі та промислові зразки

Обсяг прав. Законодавство України.

Тема 2. Суб'єкти права на торгівельні марки.

Обсяг прав. Законодавство України.

Розділ 4. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності

Тема 1. Мета та принципи правової охорони.

Основні принципи охорони прав.

Тема 2. Охорона прав на об'єкти промислової власності, охорона прав на об'єкти авторського та суміжного з ним права

Тема 3. Робота з національним та закордонними базами даних патентів на винаходи і корисні моделі

Розділ 5. Комерціалізація інтелектуальної власності

Тема 1. Етапи комерціалізації інтелектуальної власності

Методи комерціалізації.

Розділ 6. Ділове українське мовлення

Тема 1. Українська мова – державна мова України. Документування.

Правила оформлення документів заявки та листування державною мовою.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лекції	практ.	лаб.	сем.	інд.	с.р.
1	2	3					
Розділ 1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності людини							
Тема 1. Інтелектуальна власність як право	4	2					2
Тема 2. Мета інтелектуальної власності	4	2					2
Разом за розділом 1	8	4					4
Розділ 2. Система інтелектуальної власності							
Тема 1. Об'єкти права інтелектуальної власності	6	2					4
Тема 2. Об'єкти промислової власності	4	2					2
Тема 3. Об'єкти авторського та суміжного з ним права	4	2					2
Разом за розділом 2	14	6					8
Розділ 3. Суб'єкти інтелектуальної власності							
Тема 1. Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі та промислові зразки	4	2					2
Тема 2. Суб'єкти права на торгівельні марки	4	2					2
Разом за розділом 3	8	4					4
Розділ 4. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності							
Тема 1. Мета та принципи правової охорони.	4	2					2
Тема 2. Охорона прав на об'єкти промислової власності, охорона прав на об'єкти авторського та суміжного з ним права	6	2					4
Тема 3. Робота з національним та закордонними базами даних патентів на винаходи і корисні моделі	8		6				2
Разом за розділом 4	18	4	6				8
Розділ 5. Комерціалізація інтелектуальної власності							
Тема 1. Етапи комерціалізації інтелектуальної власності	6	3					3
Разом за розділом 5	6	3					3
Розділ 6. Ділове українське мовлення							
Тема 1. Українська мова – державна мова України. Оформлення матеріалів заявки.							
Разом за розділом 6	6	3					3

<i>Усього годин</i>	60	24	6				30
---------------------	----	----	---	--	--	--	----

6. Самостійна робота

Метою самостійної роботи є навчитися користуватися навчально-методичними матеріалами, бібліотечними фондами, базами даних наукової літератури і інформаційними джерелами і іншими інформаційними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки, мати практичні навички з ділової української мови, які необхідні для підготовки матеріалів заявки та листування з експертами. Види самостійної роботи студента: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення; виконання завдань для самостійної роботи, відвідування консультацій; підготовка до підсумкового контролю. В рамках самостійної роботи також виконуються індивідуальні завдання. Кількість індивідуальних завдань для цієї навчальної дисципліни становить 12.

Теми для самостійного вивчення

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Робота з сайтом Укрпатенту	2
2	Огляд сучасних методів захисту інтелектуальної власності	2
3	Огляд об'єктів права інтелектуальної власності	4
4	Огляд об'єктів промислової власності	2
5	Огляд об'єктів авторського та суміжного з ним права	2
6	Робота з базами даних на винаходи, корисні моделі та промислові зразки	2
7	Робота з базами даних на торгівельні марки.	2
8	Огляд законодавства з правової охорони інтелектуальної власності.	2
9	Огляд законодавства з правової охорони об'єктів промислової власності.	4
10	Робота з сайтом УААСП	2
11	Розрахункова оцінка нематеріального активу	2
12	Огляд підходів з комерціалізації інтелектуальної власності	2
13	Підготовка документів по заявці відповідно до стандартів державною мовою	2
	Разом	30

Завдання для самостійної роботи

1. Провести патентний пошук за базами Укрпатенту <https://ukrpatent.org/uk>
2. Провести огляд сучасних методів захисту інтелектуальної власності за матеріалами сайту Всесвітньої Академії Інтелектуальної Власності (BOIC) <https://www.wipo.int/academy/ru/>
3. Провести огляд об'єктів права інтелектуальної власності https://minjust.gov.ua/m/str_4487
4. Провести огляд об'єктів промислової власності <https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-ip>

5. Провести огляд об'єктів авторського та суміжного з ним права <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
6. Робота з базами даних на винаходи, корисні моделі та промислові зразки <https://ukrpatent.org/uk/articles/bases2>
7. Робота з базами даних на торгівельні марки <https://ukrpatent.org/uk/articles/bases2>
8. Провести огляд законодавства з правової охорони інтелектуальної власності https://minjust.gov.ua/m/str_4487
9. Провести огляд законодавства з правової охорони об'єктів промислової власності <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
10. Робота з сайтом УААСП <http://uacrr.org/?lang=ru>
11. Розрахункова оцінка нематеріального активу https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/fzz00079
12. Провести огляд підходів з комерціалізації інтелектуальної власності <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/16198/1/%d0%9d%d0%b0%d1%83%d1%87%d0%bd%20%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%20-%20%d0%ba%d0%be%d0%bc%d0%bc%d0%b5%d1%80%d1%86.pdf>

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання видаються кожному аспіранту, з урахуванням тематики його досліджень і консультацій з науковим керівником.

7. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, , самостійної роботи, консультацій. Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення. До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація, робота з сайтом Укрпатенту.

8. Методи контролю

На заняттях – опитування. По закінченні вивчення розділу – усний контроль. Форма підсумкового контролю знань — екзамен.

9. Схеми нарахування балів

Поточне тестування*												Екзамен	Сума	
Розділ 1		Розділ 2			Розділ 3		Розділ 4			Розділ 5				Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10	10	80	20	100

* Бали за оцінювання кожного з 12 індивідуальних завдань входять до загальної кількості балів за поточне тестування за відповідною темою T1, T2...

Критерії оцінювання

1. Уміння працювати з технічною та патентною документацією. 2. Уміння працювати самостійно або у команді над пошуком і аналізом існуючих об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ) та створенням нових ОІВ. 3. Вміння використовувати сучасні комп'ютерні засоби для патентного пошуку та науково-дослідних задач.

Бали поточного контролю за кожною темою складаються з оцінювання відповідей під час усного опитування щодо засвоєння лекційного матеріалу (кількість балів становить: b_1 – розуміння окремих положень, b_2 – розуміння відмінностей між об'єктами права інтелектуальної власності, b_3 – знати характеристики суб'єктів інтелектуальної власності, b_4 – розуміти особливості охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності), оцінювання ступеня опрацювання матеріалу тем для самостійного вивчення (кількість балів становить: s_1 – часткове розуміння матеріалу, s_2 – досконале розуміння матеріалу);

оцінювання виконання індивідуальних завдань (кількість балів становить: i_1 – вміння вибрати математичний метод для розв’язання поставленої задачі; i_2 – розробка методики розв’язання поставленої задачі, i_3 – часткове застосування розробленої методики; i_4 – повне застосування методики з отриманням частково помилкових результатів, i_5 – вирішення поставленої задачі в цілому, i_6 – повне вирішення поставленої задачі з творчим аналізом отриманих результатів.

Для тем Т1...Т8: $b_1 = 0,4$; $b_2 = 0,7$; $b_3 = 1,1$; $b_4 = 1,5$. $s_1 = 0,5$; $s_2 = 1$. $i_1 = 0,5$; $i_2 = 0,9$; $i_3 = 1,3$; $i_4 = 1,7$; $i_5 = 2,1$; $i_6 = 2,5$.	Для тем Т9...Т12: $b_1 = 0,75$; $b_2 = 1,5$; $b_3 = 2,25$; $b_4 = 3$. $s_1 = 1$; $s_2 = 2$. $i_1 = 0,85$; $i_2 = 1,68$; $i_3 = 2,51$; $i_4 = 3,34$; $i_5 = 4,17$; $i_6 = 5$.
---	---

Після підсумовування всіх балів поточного контролю результат округлюється до цілого значення.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	відмінно
70–89	добре
50–69	задовільно
1–49	незадовільно

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Конспект лекцій

Перелік завдань і методичні матеріали для самостійної роботи

Основна література

Договір про патентну кооперацію [Електронний ресурс]: від 19.06.1970 р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/895_001.

Паризька конвенція про охорону промислової власності [Електронний ресурс]: від 20.03.1883 р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_123.

Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності: від 15.04.1994 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84. – Ст. 2989. – Електрон. версія.

Конституція України: від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – Електрон. версія ред. 06.10.2013 р.

Кримінальний кодекс України: від 05.04.2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25/26. – Ст. 131. – Електрон. версія ред. 01.01.2014 р.

Кримінальний процесуальний кодекс України: від 13.04.2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–13. – Ст. 88. – Електрон. версія ред. 11.08.2013 р.

Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356. – Електрон. версія ред. 01.01.2014 р.

Цивільний процесуальний кодекс України: від 18.03.2004 р. № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №№ 40–42. – Ст. 492. – Електрон. версія ред. 11.08.2013 р.

Господарський кодекс України: від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 18–22. – Ст. 144. – Електрон. версія ред. 01.01.2014 р.

Господарський процесуальний кодекс України: від 06.11.1991 р. № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56. – Електрон. версія ред. 11.08.2013 р.

Кодекс адміністративного судочинства України: від 06.07.2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–37. – Ст. 446. – Електрон. версія ред. 11.08.2013 р.

Митний кодекс України : від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – №№ 44–48. – Ст. 552. – Електрон. версія ред. 11.08.2013 р.

Про державне мито : Декрет Каб. Міністрів України від 21.01.1993 р. № 7-93 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 13. – Ст. 113. – Електрон. версія ред. 11.08.2013 р.

Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64. – Електрон. версія ред. 05.12.2012 р.

Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164. – Електрон. версія ред. 13.01.2009 р.

Про племінну справу у тваринництві : Закон України від 15.12.1993 р. № 3691-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 2. – Ст. 7. – Електрон. версія ред. 09.12.2012 р.

Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 32. – Електрон. версія ред. 05.12.2012 р.

Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36. – Електрон. версія ред. 05.12.2012 р.

Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 34. – Електрон. версія ред. 05.12.2012 р.

Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21.04.1993 р. № 3116-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 21. – Ст. 218. – Електрон. версія ред. 09.12.2012 р.

Про приєднання України до Міжнародної конвенції по охороні нових сортів рослин : Закон України від 02.06.1995 р. № 209/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 22. – Ст. 168. – Електрон. версія.

Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 05.11.1997 р. № 621/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 8. – Ст. 28. – Електрон. версія ред. 05.12.2012 р.

Українське ділове мовлення: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Марія Брус. – третє доповнене видання. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. – 306 с.

Українська мова за професійним спрямуванням: Лекції / За загальною редакцією О.К.Степаненко. – Дніпропетровськ: Пороги, 2013. – 215 с.

Допоміжна література

Аврамова О. Є. Патентне право: навч.-метод. посіб. / О. Є. Аврамова, О. С. Жидкова. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. – 160 с.

Ажнюк М. О. Основи економічної теорії: навч. посіб. / М. О. Ажнюк, О. С. Передрій. – К.: Знання, 2008. – 368 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

Борко Ю. Л. Фінансовий механізм управління інтелектуальною власністю / Ю. Л. Борко. – К.: Лазурит-Поліграф, 2010. – 216 с.

- Бошицький Ю. Л.** Правове регулювання службового винахідництва: проблеми теорії та практики / Ю. Л. Бошицький, М. М. Яшарова. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2012. – 260 с.
- Бочан І. О.** Основи економічної теорії: інституціональний підхід : навч. посіб. / І. О. Бочан. – К.: Знання, 2012. – 211 с.
- Гальчинський А. С.** Основи економічної теорії: підручник / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. – К.: Вища шк., 1995. – 471 с.
- Галянтич М. К.** Промислова власність: правові засоби охорони та захисту: монографія / М. К. Галянтич. – К.: НДІ приват, права і підприємництва, 2003. – 256 с.
- Демченко Т. С.** Недобросовісність заявника у законодавстві про товарні знаки: монографія / Т. С. Демченко. – К.: Лазуріт-Поліграф, 2008. – 94 с.
- Дідківський М. І.** Міжнародний трансфер технологій: навч. посіб. / М. І. Дідківський. – К.: Знання, 2011. – 365 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
- Договірне право України.** Особлива частина: навч. посіб. / за ред. О. В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
- Жилінкова О. В.** Договори в сфері реалізації авторських прав на музичний твір / О. В. Жилінкова. – Х.: Ксилон, 2008. – 212 с.

Інформаційні ресурси

1. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни на сайті ipmach.kharkov.ua
1. Мережа Internet.
2. Бібліотека ІЕМС НАН України.